

Oponentský posudok

na habilitačnú prácu uchádzača

„**Specifika a problémové aspekty řízení o zaplacení směnečného nároku**“

Uchádzač: JUDr. Radim Chalupa, Ph.D.

Pracovisko: Masarykova univerzita, Právnická fakulta, Brno

Oponent: prof. JUDr. Ján Cirák, CSc.,

Pracovisko: Univerzita Mateja Bela, Právnická fakulta, Banská Bystrica, Komenského 20

Na základe menovania za oponenta habilitačnej práce uchádzača JUDr. Radima Chalupy, Ph.D. som bol požiadaný o vypracovanie oponentského posudku na prácu „**Specifika a problémové aspekty řízení o zaplacení směnečného nároku**“, ktorú uchádzač uplatňuje pre svoje habilitačné konanie na menovanie docentom v odbore občianske právo na Právnickej fakulte Masarykovej univerzity v Brne. O tom podávam tento

o p o n e n t s k ý p o s u d o k :

I.

Pri vypracovaní oponentského posudku som vychádzal najmä:

- z publikovanej habilitačnej práce uchádzača
- z publikačnej činnosti uchádzača
- z vedeckých ohlasov na prácu uchádzača
- zo zhodnotenia dlhoročnej pedagogickej činnosti uchádzača
- z osobnostného, vedeckého, pedagogického a organizačného profilu uchádzača

II.

JUDr. Radim Chalupa, Ph.D. pôsobí vo vednom odbore občianske právo už pomerne dlhú dobu. Predmetom jeho publikačnej činnosti sú viaceré výstupy z oblasti zmenkového práva hmotného ako aj

Oponentský posudok

na habilitačnú prácu uchádzača

„Specifika a problémové aspekty řízení o zaplacení směnečného nároku“

Uchádzač: JUDr. Radim Chalupa, Ph.D.

Pracovisko: Masarykova univerzita, Právnická fakulta, Brno

Oponent: prof. JUDr. Ján Cirák, CSc.,

Pracovisko: Univerzita Mateja Bela, Právnická fakulta, Banská Bystrica, Komenského 20

Na základe menovania za oponenta habilitačnej práce uchádzača JUDr. Radima Chalupy, Ph.D. som bol požiadaný o vypracovanie oponentského posudku na prácu **„Specifika a problémové aspekty řízení o zaplacení směnečného nároku“**, ktorú uchádzač uplatňuje pre svoje habilitačné konanie na menovanie docentom v odbore občianske právo na Právnickej fakulte Masarykovej univerzity v Brne. O tom podávam tento

o p o n e n t s k ý p o s u d o k :

I.

Pri vypracovaní oponentského posudku som vychádzal najmä:

- z publikovanej habilitačnej práce uchádzača
- z publikačnej činnosti uchádzača
- z vedeckých ohlasov na prácu uchádzača
- zo zhodnotenia dlhoročnej pedagogickej činnosti uchádzača
- z osobnostného, vedeckého, pedagogického a organizačného profilu uchádzača

II.

JUDr. Radim Chalupa, Ph.D. pôsobí vo vednom odbore občianske právo už pomerne dlhú dobu. Predmetom jeho publikačnej činnosti sú viaceré výstupy z oblasti zmenkového práva hmotného ako aj

zmenkového práva procesného. Dôraz kladie v posledných rokoch na otázky koncentrácie zmenkového rozkazného konania, dokazovanie, či dôkazné bremeno v konaniach o zaplatenie zmenkového nároku.

Jeho pedagogické pôsobenie je zviazané s Katedrou občianskeho práva Právnickej fakulty MU v Brne. Tu momentálne pôsobí na 1/2 pracovný úväzok. Popri tom vykonáva advokátsku prax. Už od počiatku práce na vysokej škole bol jeho odborný záujem popri hmotnom práve zameraný predovšetkým na právne vzťahy vznikajúce v oblasti procesného práva. Pedagogicky pôsobil a pôsobí vo všetkých formách výučby vrátane prípravy poslucháčov doktorandského štúdia. Podieľal sa a spolupracoval na tvorbe učebných pomôcok, čo je zrejmé z pohľadu na zoznam literatúry a zachytené odkazy na jeho publikácie.

Zo svojej publikačnej činnosti predkladá pre potreby habilitačného konania monograficky orientovanú habilitačnú prácu "Specifika a problémové aspekty řízení o zaplacení směnečného nároku". Z viacerých možností, ktoré mu poskytovala predchádzajúca publikačná činnosť volil obozretne, nakoľko ide o prepracovanú a aktualizovanú prácu, ktorá bola už publikovaná pre potreby praxe. Po doplnení sa venuje aj vedeckej charakteristike a popisu zmenkového platobného rozkazu, teda konaniu, ktoré vykazuje vysoko špecifické aspekty a do značnej miery sa vymyká aj obvyklému režimu rozkazných konaní. Domnievam sa, že ide o zodpovedný prístup, ktorý je navyše aktuálny a osobitý aj tým, že predložená práca nadväzuje na doterajšie systematické úsilie uchádzača o čo najkomplexnejšie spracúvanie otázok tak hmotnoprávnej ako aj procesnoprávnej tematiky súdneho vymáhania zaplatenia zmenky. Tienistou stránkou tohto prístupu je však neobvyklý rozsah habilitačnej práce, ktorý činí spolu s literatúrou až 433 strán.

Práca rozoberá platnú právnu úpravu, ktorá je napriek samostatnej ceste občianskeho práva procesného v podmienkach Českej republiky síce považovaná za relatívne stabilnú, avšak vývojovo sa v mnohých ohľadoch odbornou verejnosťou považuje za neukončenú a otvorenú, najmä s ohľadom na proces prebiehajúcich príprav nových procesných pravidiel, na ktorých má samotný habilitant ambíciu sa podieľať a tak vyjadriť svoje názory a postoje k vecného zámeru rekodifikácie súkromného práva procesného.

Predložená práca nadväzuje na najnovšie publikačné výstupy habilitanta, ktoré sú v literatúre často citované. Jeho samostatne formulované a často aj originálne závery smerujú popri dôkladnom historickom rozbere inštitútov rozkazného konania a rozbere platnej právnej úpravy najmä do ucelených úvah de lege ferenda. Po prečítaní

práce si dokonca dovoľím podotknúť, že každá vedecká či pedagogická publikácia zaoberajúca sa aktuálnou problematikou vývoja a smerovania súdneho vymáhania zmenkových nárokov, sa bezo zbytku nemôže obísť bez nahliadnutia do tohto diela, resp. do publikačných výstupov habilitanta v oblasti zmenkového práva procesného.

Práca je podľa môjho názoru záslužná aj v tom ohľade, že vhodne spája právnú teóriu nielen s potrebami aktuálnej legislatívy ale aj advokátskej, notárskej a súdnej praxe. Prináša kritický rozbor judikatúry českých súdov, vrátane čiastočnej konfrontácie tejto judikatúry s ústavným a medzinárodným či európskym hľadiskom.

Štýl práce a spôsob vyjadrovania autora potvrdzujú, že si osvojil vedecké metódy práce, nevyhýba sa problémom a vie formulovať ako ich riešenia vlastné závery podoprené vedeckou argumentáciou a skúsenosťami z praxe. V práci nachádzame najmä prienik historickoprávnych ako aj hmotnoprávnych a procesných aspektov problematiky, čo autor zvyrazňuje ním preferovanou modelovou štruktúrou výstavby svojho výkladu zmenkovoprávnych procesných pomerov, ktoré sú založené na komplexnom, cielene orientovanom a intervenčne kooperujúcom vzorovom správaní sa všetkých zúčastnených subjektov, vystupujúcich pri vydávaní a obehu zmenky ako obligatórne listinného cenného papiera.

Práci možno čiastočne vytknúť jedine absenciu ešte širšej historickej komparácie (s výnimkou českej úpravy), čo je však do značnej miery vyvážené veľmi šťastným zaradením statí a kapitol pojednávajúcej o problematike týchto špecifických noriem v nemeckej a rakúskej úprave. Nakoľko tieto normy a inštitúty dodnes nestratili na svojej aktuálnosti, sú predmetom skúmania vedy občianskeho práva procesného a to najmä vo vzťahu k praktickým potrebám už spomínanej rekodifikácie súkromného práva procesného, čo habilitačná práca aj náležite akcentuje a v závere aj náležite honoruje.

Pohľad na povahu a charakter českého zmenkového procesného práva, ktorého základ bol vytvorený socialistickými kodifikáciami práva v rokoch 1950 a následne v roku 1963, pretrváva aj po zásadných spoločenských zmenách po roku 1989. Napriek desiatkam noviel sa ho nepodarilo odstrániť, a to napriek množstvu legislatívnych zásahov priamo do základného právneho predpisu Občianskeho súdneho poriadku. Problematike zmenkového platobného rozkazu sa totiž desiatky noviel nevenovali vôbec, a ak, tak len okrajovo, bez ambície zmeniť svojou povahou myšlienkový základ socialistického práva, v ktorom

základná premisa vychádzala z vytlačenia zmeniek z reálneho pôsobenia vo vnútorných hospodárskych pomeroch. Takýto prístup je však dnes – takmer 30 rokov od nežnej revolúcie - v diametrálnom rozpore s tradíciami stredoeurópskej a západoeurópskej právnej kultúry ako aj najnovšími pohľadmi na postavenie spotrebiteľov či zásadami ovládajúcimi spravodlivý súdny proces.

III.

Z konkrétnych výstupov habilitačnej práce si podľa mňa zasluhujú pozornosť teórie, legislatívy ale aj praxe precizovať ešte viaceré otázky. Bol by som rád, pokiaľ by k nim habilitant stručne – pokiaľ je to možné – v rámci obhajoby - zaujal vlastné stanovisko:

- precizovanie vzťahov vymáhania zmeniek v zmenkovom rozkaznom konaní v kontexte súbežne prebiehajúceho trestného konania voči osobám podieľajúcim sa na vystavení a obehu zmeniek. Bez stanovenia hraníc týchto navzájom sa prelínajúcich či konkurujúcich si konaní by sa tieto pravidlá mohli stať v budúcnosti predmetom teoretických polemík a často aj nejednotného výkladu súdov,
- určenie cieľov zmenkového rozkazného konania v nadväznosti na záujmy povinných osôb vrátane ich procesného postavenia vo vedení tohto špecifického konania, vrátane formulácie takých pravidiel procesného práva vylučujúcich možnosť zneužitia zákonom stanovených cieľov s ohľadom na vyvážené záujmy zúčastnených subjektov, napr. s ohľadom na koncentračnú zásadu a jej hranice v rámci inštitucionálnych záruk spravodlivého súdneho procesu,
- zachytenie trendov nastolených európskymi úpravami inštitútov spotrebiteľského práva v okolitých krajinách a prekonávanie zastaraných trendov v nazeraní spoločnosti na zjednodušenú úpravu hmotného práva, ktorá je často ľahostajná k preferenčnému postaveniu spotrebiteľa ako slabšej zmluvnej strany pri súdnom vymáhaní nárokov zo zmeniek.

IV.

Záverom svojho oponentského posudku chcem zdôrazniť, že považujem predloženú habilitačnú prácu a rovnako aj ďalšiu publikačnú činnosť habilitanta za hodnotné, koncepčne jasne premyslené dielo, ktoré v našich podmienkach plne zodpovedá náročným kritériám a to tak odborným ako aj pedagogickým.

Zo všetkých vyššie uvedených dôvodov, ako aj ďalších dôvodov, som presvedčený, že uchádzač spĺňa všetky predpoklady pre získanie vedecko-pedagogického titulu "docent" v odbore občianske právo. Doporučujem preto, aby príslušná komisia menovaná dekanom fakulty odporučila vedeckej rade návrh na menovanie JUDr. Radima Chalupy, Ph.D. za docenta v odbore občianske právo.

V Bratislave, dňa 29.04.2019

Prof. JUDr. Ján Cirák, ČSc.,
oponent